

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

Факультет іноземної філології

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ЛІНГВОДИДАКТИКИ

**Збірник наукових статей здобувачів вищої освіти
факультету іноземної філології
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди**

Випуск 3

Харків – 2021

Молодан Інна. Дери́ваційні аспекти пропріальних одиниць на позначення прізви́ськ британських політиків	266
Недяк Вікторія. Основні проблеми, мотиви та ознаки антиутопії, її порівняння з утопією	270
Нелена Олексій. Специфіка романного мислення Е. Штріттматтера (трилогія «Крамниця»)	272
Нікітіна Лада. Використання тестового контролю при вивченні англійської мови в старших класах	275
Ножка Анна. Поняття каламбуру в сучасній лінгвістиці	278
Оболончик Анастасія. Функціональне поле заборони в сучасній англійській мові	282
Овчаренко Алесь. Жанрові особливості антиутопії	286
Олійник Ірина. Дефініція поняття EDUCATION (ОСВІТА) в сучасній англійській мові	288
Очман Дар'я. Види та функціонування вигаданих мов у романах-антиутопіях	292
Пенцова Ольга. Ольфакторна репрезентація простору в нарисах Вільяма Сомерсета Моєма «На китайській ширмі»	295
Першин Євгеній. Аббревіатури в англійській телекомунікаційній терміносистемі та їх переклад українською мовою	299
Петрова Кристина. Концепт <i>DECEIT</i> у романі Д. Брауна «Точка обману»	302
Пешехонова Катерина. Антиутопічна картина світу в романі В. Голдінга «Володар мух»	306
Піцакова Владислава. Мотивація і функціонування поетонімів у романі Дж. Орвелла «1984»	309
Плугатарьова Наталія. Семантика мовленнєвого акту згоди / незгоди у дискурсі коментарів до онлайн-статей таблоїду “The Daily Mail”	313
Пожидасва Тетяна. Алюзія як інтертекстуальний елемент	318
Попова Ганна. Хронотоп шляху в романі Х. Хоссейні «Тисяча сяючих сонць»	320
Правдівцева Світлана. Аксіологічна лексика в політичному дискурсі (на матеріалі програми CNN Tonight)	323
Пупкова Ірина. Прийоми самоконтролю письмового мовлення	327
Радчук Ольга. Фіксація ментального поняття «відсутність» в англійських сталих виразах (до постановки проблеми)	331
Рябуха Анна. Стратегії мовленнєвої маніпуляції в політичних промовах Д. Трампа	334
Свинарьова Оксана. Інтертекстуальність як основний композиційний принцип художнього дискурсу: на матеріалі творів П. Акройда та А. Бастт	338
Святцева Ганна. Конструювання ідентичності джентльмена-лібертіна у драматичному дискурсі часів Реставрації Стюартів	342
Sytnikova Valeriia. Approaches to the Analysis of Reference in Modern Linguistics	346

авторської концепції роману Дж. Орвелла «1984», виконуючи не лише називну, а й ідентифікуючу, емоційно-експресивну, стилістичну функції.

Література

1. Карпенко О.Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження [Електронний ресурс] URL: <http://karpenko.in.ua/wp-content/uploads/2013/02/Karpen4.pdf> (дата звернення: 24.04.2021).
2. Кордуба М.М. Що кажуть нам назви осель? Львів, 1938. 22 с.
3. Німчук В.В. Українська ономастична термінологія. Київ: Наукова думка, 1966. Вип.1. С.24-43.
4. Орвелл Дж. 1984. Буча. 2015. 312 с.
5. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии Москва: Наука, 1988. 192 с.
6. Торчинський М. Мотиваційна структура ономастикону [Електронний ресурс] URL: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/1105> (дата звернення: 24.04.2021).
7. Цимбал Н.А. Методологічні аспекти мотивологічних досліджень [Електронний ресурс] URL: <https://movoznavstvo.org.ua/vsi-nomera-zhurnalu/66-2014-4-lipen-serpen/383-tsimbal-n-a-metodologichni-aspekti-motivologichnikh-doslidzhen.html> (дата звернення: 24.04.2021).
8. Orwell G. Nineteen eighty-four. The University of Adelaide Library, 2016. 354 p.

СЕМАНТИКА МОВЛЕННЄВОГО АКТУ ЗГОДИ / НЕЗГОДИ У ДИСКУРСІ КОМЕНТАРІВ ДО ОНЛАЙН-СТАТЕЙ ТАБЛОЇДУ “THE DAILY MAIL”

Наталія ПЛУГАТАРЬОВА

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Ю. В. Невська

У статті вивчено засоби реалізації мовленнєвого акту згоди / незгоди на матеріалі онлайн-коментарів до статей таблоїду “The Daily Mail”. Встановлено, що у досліджуваному типі мовленнєвого акту є такі семантичні групи: позитивного / негативного ставлення до тексту статті, позитивної / негативної оцінки тез статті; (не)схвалення; (не)підтримки; підтвердження / заперечення та ін.

Ключові слова: мовленнєвий акт, згода, незгода, розмовний дискурс, адресант, адресат.

The article analyses means of realising the speech act of agreement / disagreement in the conversational discourse on the basis of online comments to the articles in the tabloid “The Daily Mail”. In the speech act under consideration there have been revealed such semantic groups as: positive / negative attitude to the text of the article, positive / negative evaluation of the article theses; (dis)approval; (non)support; confirmation / denial, etc.

Key words: *speech act, agreement, disagreement, colloquial discourse, addresser, addressee.*

Останнім часом інтернет-комунікація набуває все більшої популярності, а за часів локдауну онлайн-коментарі стали розповсюдженим способом спілкування. Актуальність цієї розвідки обумовлена зростаючим інтересом мовознавців до питання функціонування одиниць розмовного мовлення, а також активним використанням засобів згоди / незгоди в процесі онлайн-спілкування.

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати засоби вираження згоди / незгоди в англomовному дискурсі на матеріалі коментарів до газетних статей. **Завданнями** дослідження є: 1) дослідити, які засоби вираження згоди і незгоди реалізуються в англomовному розмовному дискурсі онлайн-коментарів, 2) вивчити функції онлайн-коментарів; 3) простежити їхні семантичні й структурні характеристики.

Об'єктом дослідження є мовленнєві акти згоди / незгоди (далі – МА) в англomовному розмовному дискурсі. **Предмет** дослідження – засоби вираження згоди / незгоди у розмовному англійському мовленні.

Матеріалом цього дослідження слугували нередаговані коментарі до статей, опублікованих в онлайн-газеті “The Daily Mail” [8-12], з яких методом суцільної вибірки було виокремлено МА згоди / незгоди загальною кількістю 379 одиниць.

МА згоди / незгоди в англomовному дискурсі досліджували Дж. Остін (1962), Дж. Сьорл (1969), Дж. П. Грайс (1985), Е. Піерсон (1985), М. М. Філіппова (2005), А. Д. Зербіно (2009), В. Н. Васіліна (2010), О. В. Архіпова (2012), О. В. Гурко (2021) та ін. Проте МА згоди / незгоди в дискурсі коментарів до англomовних онлайн-публікацій ще недостатньо вивчені і потребують ретельного аналізу.

Онлайн-коментар до статті може мати різні функції, залежно від того, що саме закладає в нього його автор, а отже, нести різне семантичне навантаження. Дослідники зазначають, що це може бути **критика** усієї статті або окремих тез статті, з аргументацією чи без; **прийняття** (що передбачає емпатію) й / чи **розвиток** поглядів, висловлених автором статті; **коментарі-роздуми** з використанням теоретичних або методологічних поглядів автора статті / про обізнаність автора статті щодо питань, які він розглядає у статті / про поширення питань, порушених у цій статті, на інші середовища чи інші культури тощо [4].

З наведеного вище очевидно, що жанр коментаря передбачає зацікавленість дописувача інформацією та ідеями, що викладаються у статті. Автор коментаря переймається ідеями, висловленими у статті, й погоджується чи не погоджується з автором статті, вербалізуючи своє ставлення за допомогою мовленнєвого акту згоди / незгоди. Отже, з погляду комунікативно-прагматичної лінгвістики МА згоди / незгоди – зазвичай другий у мовленнєвому кроці, є відповіддю на ініціальний МА, яким у нашому випадку є медіа-повідомлення, медіатекст.

Згода / незгода може розглядатися у багатьох ракурсах, мати додаткові значеннєві характеристики, як-от: **істинність** / **хибність**; **схвалення** / **несхвалення** тощо. Так, наприклад, мовленнєвий крок (*adjacency pair* [5] / *exchange* [6]) комплімент + відповідь може мати другим висловленням МА згоди [2, с.143].

Згода може бути повною, частковою, з деякими застереженнями та ін. [1]. Класифікації можуть бути різними, але всі вони зважають на **різний ступінь упевненості** автора коментаря у тому, що адресант, тобто автор статті, правий: *Exactly that: 100%* [9], *you're not wrong there* [9], *I'm afraid you may be right* [8]; *Absolute rubbish* [12].

Зважаючи на специфіку МА згоди / незгоди, а саме заангажованість адресата, нейтральна точка зору практично неможлива, й у відібраному матеріалі не спостерігається. Навіть коли трапляється коментар на кшталт *how uninteresting*, класифікуємо його як вираження незгоди, а не нейтральний, оскільки цей вислів є вербалізацією непрямого МА незгоди.

До переліку ідіоматичних, часто повторюваних формул на позначення згоди / незгоди віднесемо слова чи висловлювання, що досить часто трапляються у текстах коментарів: *Yes it does!* [9], *Well said* [8], *Wrong* [8], *Exactly that: 100%* [9], *100%* [9], *No* [1-4], *Not surprising* [10], *It's not at all surprising* [11] та ін., які в англістиці найчастіше класифікуються як дискурсивні маркери [7].

У МА згоди на досліджуваному матеріалі простежуються різні семантичні нашарування. Так, найчастіше згода передбачає позитивне ставлення автора коментаря до тексту статті, позитивну оцінку тез статті: *my thoughts exactly* [8]; *At last a good and true comment* [9] тощо. Схвалення може мати різні ступені експресивності: *gloves yes yes yes* [12]; ***I agree to the extent that I will be selling off my French investments and re-investing the money elsewhere*** [9]. Крім того, схвалення може означати крім **оцінки** ще й **підтримку** думки адресанта: *I agree with your comments entirely* [8], **підтвердження**: *Yes it does!* [9].

МА згоди часто містить власний висновок, який підтверджує хід думок автора статті: ***That's because it's always raining*** [10], ***Because we are a technologically advanced nation*** [10], ***Not surprising since the UK were locked up more during that period.*** Як видно з наведених прикладів, такі коментарі звичайно містять пояснюючу частину, які часто вводяться сполучниками (***because, since, so*** та ін.).

МА незгоди може позначати відсутність згоди загалом: *Rugby's a better game anyway* [8]; *Idiot* [9]; *No we are not* [11], або відсутність згоди щодо окремих тез (часткову незгоду): *Bit of a ridiculous generalisation* [9], *A misleading headline* [9], *There is no such thing as a fan any more. Fans died out* [8].

У коментарях знаходимо приклади із структурою ***Yes, but...*** (***Yes but most of them were illegals*** [9]; ***Barry Brexits may be dumb but at least the breathtaking ignorance of Remainers gives us something to look down on*** [8] та ін.). Тобто

підтверджується думка дослідників, що у дискурсі коментаря експліцитно виражений МА згоди може передувати розлогову аргументуванню незгоди з конкретними тезами адресанта, тобто згода є **частковою** [3, с. 35]. Серед випадків часткової незгоди частотними є **заперечення**. Заперечуватися можуть окремі думки чи реалії, про які йдеться у статті чи в коментарях, наприклад: *The reality is fans are nothing more than the silly cashcow... – There is no such thing as a fan any more. Fans died out when football became a big money generating business* [8].

МА незгоди звичайно містить **негативну оцінку**: *What a complete idiot* [9] або позначає **непідтримку** тез адресанта: *What are you complaining about ... this is the free market in action ... perfect?* [8]; *Europe has a bigger problem than the UK in that respect* [9]. Трапляється, що МА незгоди має **іронічний / саркастичний** відтінок: *Conveniently forgetting that most of the 'screen time' was for lessons!* [11]

Проаналізувавши матеріал дослідження, висновковуємо, що у розмовному англomовному дискурсі онлайн-коментарів спостерігається частотне вживання МА згоди / незгоди, які здебільшого вербалізуються за допомогою експресивної лексики, мають оцінно-емоційний характер. Серед аналізованого матеріалу знаходимо такі семантичні відтінки згоди, як: позитивне ставлення до тексту статті, позитивну оцінку тез статті, схвалення, підтримку, підтвердження тощо. Також ми дійшли висновку, що МА згоди / незгоди у дискурсі коментарів до онлайн-статей може бути вираженим 1) дискурсивним маркером (словом / висловленням) чи 2) розповідним (а саме, стверджувальним), питальними чи окличним реченням, або 3) комбінацією вищезазначених структурних типів.

Перспективу цієї розвідки вбачаємо у подальшому вивченні реалізації прямого й непрямого МА згоди / незгоди у дискурсі онлайн-коментарів за допомогою дискурсивних маркерів; дослідженні його адресованості й структурно-семантичних характеристик.

Література

1. Дёмушкина Т.Н. Согласие и несогласие как типы речевых актов в английской диалогической речи. *Вестник Ленинградского государственного университета им. А. С. Пушкина*. Языкознание и литературоведение. 2015. С. 218–225.
2. Кэмерон Д. Разговорный дискурс. Интерпретации и практики. Харків: Гуманітарний центр, 2015. 316 с.
3. Невська Ю.В. Мовленнєвий акт згоди / незгоди у дискурсі онлайн-коментарів (на матеріалі статті Дж. Монбіо “Covid lies cost lives”). *Нова філологія*. Збірник наукових праць. Запоріжжя: Гельветика, 2021, № 81. С. 32–37.
4. Berterö, C. Guidelines for writing a commentary. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 2016. No 11, 31390 [E-

- resource]. URL: <https://doi.org/10.3402/qhw.v11.31390>. (viewed 25 February, 2021).
5. Sacks, H., Schegloff, E., & Jefferson, G. A Simplest Systematics for the Organization of Turn Taking in Conversation. *Language*, 1974. Volume 50. P. 696-735.
 6. Sinclair, J. and Coulthard, M. Towards an analysis of discourse. In: Coulthard, M. *Advances in Spoken Discourse Analysis*. London and New York: Routledge, 1992. P. 1-34.
 7. Schiffrin, D. *Discourse Markers*. Cambridge University Press, 1987. 364 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

8. Jones, D. Moneyball moguls: With their arrogance and wealth, they're the tycoons threatening to tear English football apart – all in the name of a fast buck. *The Daily Mail* [E-resource].
URL: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-9488669/The-tycoons-threatening-tear-English-football-apart-writes-DAVID-JONES.html#comments> (viewed 15 April, 2021).
9. Wright, J. Why let Americans visit France but NOT Britons? *The Daily Mail* [E-resource].
URL: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-9487695/Covid-France-Tourism-chiefs-blast-Macron-ploy-stop-UK-holidaymakers-visiting.html#comments> (viewed 21 April, 2021).
10. Avery, D. Fish brains get bigger when they have to think harder and shrink when they are in less challenging environments, studies find. *The Daily Mail* [E-resource].
URL: <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-9773707/Fish-brains-grow-think-harder-shrink-challenging-environments.html#comments> (viewed 14 July, 2021).
11. Best, Sh. British adults had more screen time during lockdown than ANYWHERE else in Europe - spending more than 3.5 hours online each day on average. *The Daily Mail* [E-resource].
URL: <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-9666371/Ofcom-report-reveals-year-lived-online.html#comments> (viewed 13 June, 2021).
12. Robinson, M. The Queen, 93, dons gloves at an investiture for first time ever to shake hands with medal recipients amid coronavirus crisis. *The Daily Mail* [E-resource].
URL: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-8069941/The-Queen-dons-long-cream-gloves-amid-coronavirus-crisis-hands-honours.html#comments> (viewed 10 March, 2021).